

	Центральнoукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		ГЕОМОРФОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ ГЕОЛОГІЇ			
		<i>обов'язковий компонент</i>			
Галузь знань	А Освіта				
Спеціальність	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)				
Предметна спеціальність	07 Географія				
Освітня програма	Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»				
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)				
Форма навчання	денна				
Курс	І				
Семестр	ІІ				
Обсяг дисципліни	Кредити	3,5	Години	105	
	Лекційні			28	
	Практичні/семінарські			18	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			59	
Семестровий контроль	екзамен				
Викладач	Онойко Юрій Юрійович, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри філософії та соціальних наук				
Контактна інформація	geograf.cuspu@gmail.com				
Кафедра	кафедра філософії та соціальних наук				
Факультет	психології та історії				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	Геологія вивчає внутрішню будову Землі, геологічні процеси, які відбуваються в надрах Землі та на поверхні, структуру та динаміку літосфери і земної кори, взаємозв'язки між тектонічними структурами та формами рельєфу, а геоморфологія досліджує процеси рельєфоутворення і різноманіття форм рельєфу. Геологія та геоморфологія належать до галузевих фізико-географічних наук та тісно пов'язана із такими географічними та природничими науками як загальне землезнавство, метеорологія і кліматологія, гідрологія, географія ґрунтів, фізика та хімія, біологія та ін.				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Головною метою курсу є ознайомлення студентів зі складом та будовою літосфери, різноманіттям геологічних та геоморфологічних об'єктів і процесів, взаємозв'язками між літосферою, гідросферою, атмосферою та біосферою, наслідками антропогенного впливу на літосферу і її складові частини, основними екопроблемами літосфери, особливостями комплексного аналізу геологічних і геоморфологічних карт тощо.				
Компетентності	Інтегральна компетентність (ІК) – здатність розв'язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти та організації краєзнавчо-туристичної роботи, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук та географічної науки, застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити.				

	1. Загальні системні компетентності: ЗК4 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя. 2. Фахові (спеціальні) компетентності: ФК2 – здатність застосовувати базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних ресурсів та природокористування, природних комплексів. ФК10 – здатність до системного географічного мислення, критичного сприйняття інформації, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства. ФК11 – здатність до розуміння та пояснення особливостей фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; географічного аналізу закономірностей просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояву фізико-географічних закономірностей в межах океанів, материків, України та її регіонів. ФК12 – здатність пояснювати геоекологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем, прагнення до збереження навколишнього середовища, раціонального природокористування, охорони ландшафтного різноманіття та біорізноманіття, природоохоронної та природно-заповідної діяльності, розуміти та пояснювати стратегію збалансованого розвитку людства.
Програмні результати <i>(Чому можна навчитися)</i>	У результаті вивчення дисципліни студент досягає таких програмних результатів навчання: ПРН3 – знає і розуміє принципи і закономірності будови і функціонування ландшафтної оболонки Землі, особливості фізико-географічних об'єктів і процесів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; пояснює закономірності просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояв фізико-географічних закономірностей на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях, в межах океанів, материків, України та її регіонів; розуміє геоекологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем та усвідомлює важливість охорони навколишнього середовища; ПРН9 – застосовує базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних комплексів; ПРН10 – географічно мислить, критично сприймає інформацію; пояснює основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації; встановлює географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства;
Зміст дисципліни	Змістовний розділ №1. Основи геології. Внутрішня будова Землі.

	Тема 1. Загальні відомості про геоморфологію та геологію. Тема 2. Внутрішня будова Землі, хімічний та мінералогічний склад земної кори. Тема 3. Гірські породи та їх утворення. Змістовний розділ №2. Геоморфологія. Різноманіття форм рельєфу. Тема 4. Процес рельєфоутворення. Класифікація форм рельєфу. Тема 5. Морфоструктури та особливості їх формування. Тема 6. Морфоскульптури та особливості їх формування. Тема 7. Методи геоморфологічних досліджень. Геоморфологічне картографування.
Критерії оцінювання роботи студентів	Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. <u>Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:</u> – виступ з основного питання; – усна доповідь; – доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензії на виступ; – участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття; – аналіз джерельної та монографічної літератури; – письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо); – самостійне опрацювання тем; – підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів; – систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань. Максимальний бал за повну, вичерпну відповідь в усній або письмовій формі під час практичного заняття – 3 бали. Виконання практичних завдань та захист практичної роботи оцінюється максимум в 3 бали. Підготовка та захист реферативної роботи оцінюється максимум в 5 балів (при цьому враховується його зміст, оформлення, захист, анотація). Форми проведення контролю за окремими змістовними розділами під час вивчення дисципліни «Метеорологія і кліматологія»: комплексна письмова контрольна робота та комплексне тестування. За комплексне тестування чи письмову контрольну роботу студенти максимум можуть отримати 15 балів. Контрольна робота містить в собі як питання теоретичного характеру, так і практичні завдання з вивчених тем. З дисципліни «Геоморфологія з основами геології» передбачена така форма семестрового контролю як екзамен, який

проводиться у кінці семестру. Максимальна кількість балів, яка може бути виставлена під час екзамену, - 40 балів. Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного та семестрового контролю. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі: роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій за напрямком дисципліни, яка викладається, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, тощо можуть присуджуватися додаткові бали. Таким чином, щоб отримати підсумкову оцінку з курсу «Геоморфологія з основами геології» (максимум 60 балів), студенти в процесі вивчення дисципліни повинні виконати всі практичні роботи, написати дві контрольні роботи, а також виконати завдання самостійної роботи, завдання науково-дослідної роботи (реферат, мультимедійна презентація) (за кожен такий вид роботи студент максимум отримує по 5 балів), в усній або письмовій формі відповідати на поставлені питання під час практичних занять (за кожен такий вид роботи студент максимум отримує по 3 бали).

У випадку отримання 35-59 балів (FX за шкалою ЄКТС) або 1-34 (F) за результатами семестрового контролю з дисципліни «Метеорологія і кліматологія» студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Для окремих студентів у разі наявності поважних причин (стан здоров'я, участь в олімпіадах, конкурсах, змаганнях тощо), підтверджених документально, розпорядженням по деканату можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання заліку.

Так за умов хвороби студенти після виходу на навчання приносять довідку, завірену у медпункті Університету, та реєструють її протягом трьох днів у деканаті факультету. Після цього їм продовжують сесію.

Також студенти мають право на повторне проходження семестрового контролю за умов конфліктної ситуації між студентом та викладачем. Для цього за дозволом ректора формується комісія із перескладання (три особи) та визначається нова дата контрольного заходу.

Політика курсу

Під час вивчення дисципліни «Геоморфологія з основами геології» студенти мають регулярно відвідувати навчальні заняття згідно затвердженого розкладу або ж документально підтвердити важливу причину своєї відсутності (медична довідка, довідка з військомату, лист-клопотання щодо участі у певних культурно-масових, наукових, спортивних заходах тощо).

В процесі навчання студенти мають дотримуватись принципів академічної доброчесності та загальноприйнятих норм етичної поведінки: зокрема не допускається з боку студентів списування, надання завідомо неправдивої інформації, фабрикація та фальсифікація даних, академічний плагіат та самоплагіат, несвоєчасне виконання чітко поставленого завдання, пропонування хабара викладачу, користування мобільним телефоном під час занять різної форми, а також іншими гаджетами під час контрольних заходів перевірки знань. Співпраця студента із іншими учасниками навчального процесу (викладачами, студентами, працівниками навчальних лабораторій, деканату, бібліотеки та ін.) має базуватись на

	принципах поваги, партнерства та взаємодопомоги, відповідальності, законності, соціальної справедливості, дотримання ділового етикету. Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.
Інформаційне забезпечення	навчальні матеріали підвантажуються в Google Класі за адресою: ГК25Б-Геоморфологія з основами геології Онойко Ю.Ю. ресурс для проведення онлайн-занять в Google Meet: https://meet.google.com/sdf-wobb-emo онлайн-тестування відбувається на платформі Classtime: https://www.classtime.com Електронні джерела інформації: 1. Каталог мінералів http://www.catalogmineralov.ua 2. Мінерали http://klopotow.narod.ru/index.html 3. Каталог мінералів http://kristallov.net 4. Горна енциклопедія http://www.mining-enc.ua 5. Географічний сайт http://www.geograf.com.ua/ 6. http://mineral.galleries.com
Матеріально-технічне забезпечення	Ноутбук Packard Bell EASYNOTE TM85-JN-003RU 4Gb (1). Телевізор LG 42LA615V (1). Мультимедійний проектор BenQ MS506 (1). Проекційний кран (1). Навчальна література. Базові джерела інформації: 1. Байрак Г. Методи геоморфологічних досліджень: навч. посібник – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 292 с. 2. Гнатюк Р.М. Навчальна програма, тестові питання та методичні вказівки з курсу “Структурна геоморфологія”. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 57 с. 3. Колтун О.В. Вступ до геоморфології: Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 80 с. 4. Рудько Г.І. Геологія з основами геоморфології: підручник для студентів екологічних і географічних спеціальностей / Г.І. Рудько, О.М. Адаменко, О.В. Чепіжко, М.Д. Крочак. – Чернівці: «Букрек», 2010. – 400 с. 5. Стецюк В.В., Ковальчук І.П. Основи геоморфології. – К.: «Вища школа», 2005. – 495 с. Додаткові джерела інформації: 1. Карпенко Н.І. Рельєф морських берегів: навч. посібник [для вищих навч. закл.] / Н.І. Карпенко. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 308 с. 2. Ковальчук М.С. Геологія і геоморфологія (геологічні процеси): навч. посібник. – К.: НАУ, 2018. – 148 с. 3. Кравчук Я.С. Геоморфологічне картографування: навч. посібник / Я.С. Кравчук. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 176 с. 4. Мащенко О.М. Геоморфологія. Ч.1. Рельєфоутворення: навч. посіб. для студ. спец. «Географія». – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2015. – 53 с. 5. Мащенко О.М. Геоморфологія. Ч.2. Зональні типи морфоскульптур суходолу: навч. посіб. для студ. спец. «Географія». – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2016. – 32 с.

6. Ободовський О.Г. Руслові процеси: навч. посібник / О.Г. Ободовський. – Київ: РВЦ Київського ун-ту, 1998. – 134 с.
7. Основи геоморфології: навчальний посібник / уклад. О.І. Ситник, Д. О. Панкратенкова. – Умань: Видав.-поліграф. центр «Візаві», 2016. – 166 с.
8. Павловська Т.С. Геоморфологія: терміни й поняття (коментар): Навч. посібник. – Луцьк: ВНУ ім. Л. Українки, 2009. – 284 с.
9. Рельєф України. Навчальний посібник / Б.О. Вахрущев, І.П. Ковальчук, О.О. Комлев, Я.С. Кравчук, Е.Т. Палієнко, Г.І. Рудько, В.В. Стецюк; За загальною редакцією В.В. Стецюка. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 688 с.
10. Світличний О.О. Основи ерозієзнавства: підручник / О.О. Світличний, С.Г. Чорний. – Суми: ВТД Університетська книга, 2007. – 265 с.
11. Сіренко І.М. Динамічна геоморфологія / І.М. Сіренко. – Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2003.
12. Смішко Р.М. Структурна геологія та геологічне картування: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Р.М. Смішко, В.Г. Пащенко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 254 с.
13. Філоненко Ю.М. Геоморфологія: навчальний посібник для студентів природничо географічного факультету. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – 213 с.
14. Шостак А.В. Інженерна геологія: навч. посібник / А.В. Шостак. – Інтернет-ресурс Київського університету. – geol.univ@kiev.ua. – 92 с.
15. Charlton Ro. Fundamentals of fluvial geomorphology. – Routledge, New York. – 2008. – P. 234.
16. Klimaszewski M. Geomorfologia. – Warszawa: PWN, 1985.
17. Migon P. Geomorfologia. – Warszawa.: Wyd-wo Naukowe PWN, 2006. – 462 p.
17. Huggett R.J. Fundamentals of Geomorphology. Third Edition. – New York: Routledge, 2011. – 536 p.